

Prečo práve Rímska cirkev?

Jozef Duháček

17. mája 2024 ✝ Cirkev

V encyklike *Lamentabile sane* pápeža sv. Pia X. z roku 1907 je tento výrok odsúdený ako bludný:

56. Rímska cirkev sa stala hlavou všetkých cirkví nie prostredníctvom nariadenia Božej prozreteľnosti, ale iba prostredníctvom politických okolností.

Čo to znamená, že Rímska cirkev sa stala hlavou všetkých cirkví z „nariadenia Božej prozreteľnosti“ a nie cez politické okolnosti? Znamená to, že vedúce postavenie Rímskej cirkvi (myslí sa tým cirkvi mesta Rím, s rímskym biskupom v čele) bolo priamo a pozitívne dané od Boha; tzn. že to bola Jeho dokonalá vôľa, nielen Jeho dovoľujúca – permisívna vôľa. Vedenie Ríma nad cirkvami bolo súčasťou večného Božieho plánu, rovnako ako Ježišovo Vtelenie alebo zoslanie Ducha Svätého na Turíce, nestalo sa to len preto, že to dopustil, ale preto, že to nariadil.

Zdroj: flickr.com

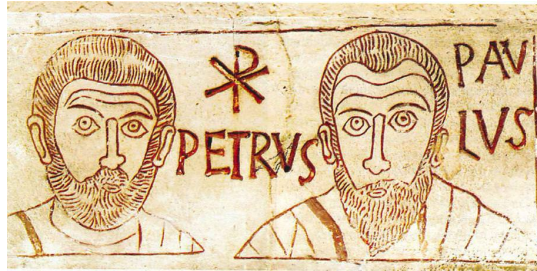
Pri čítaní historických správ o tom ako Rímska cirkev prevzala moc a vládu nad ostatnými cirkvami počujeme často len argumenty z politického vývoja, ktoré nemajú žiadnu zmienku o jej božskom založení. Do omrzenia sa opakuje, že keď svetská moc v Západorímskej ríši zlyhala v dôsledku opakovaných invázií barbarov (a keď sa cisársky dvor presunul na východ), čoraz viac občianskych povinností pripadlo na pápežstvo a tým sa táto inštitúcia stala oveľa dôležitejšou a mocnejšou, než bola v predchádzajúcich storočiach. Alebo sa tiež opakuje, že Rím bol politickým hlavným mestom a preto bolo prirodzené, že sa stal hlavným mestom Cirkvi.

Tieto argumenty môžu byť pravdivé pri vysvetľovaní sekundárnych príčin, prečo sa Rím stal hlavou cirkví, ale sú nedostatočné, pretože neuvádzajú primárnu príčinu: Boh chcel, aby to tak bolo. Bez odkazu na Boha ako primárneho činiteľa pri ustanovovaní pápežov v Ríme nám ostávajú len historické/politické argumenty, argumenty, o ktorých Pius X. hovorí, že sú chybné.

Cirkevní Otcovia, pokiaľ sa zmieňujú o založení cirkvi v Ríme, sa zvyčajne odvolávajú na jej dvojité apoštolský pôvod, na skutočnosť, že jej zakladateľmi boli svätí Peter a Pavol. Napríklad Tertullianus hovorí okolo roku 200: „Ale ak ste blízko Talianska, máte Rím, kde je autorita na dosah ruky aj pre nás. Aká je to šťastná cirkev, na ktorú apoštoli vyliali spolu s krvou aj celú svoju doktrínu; kde Peter trpel ako trpel Pán,

kde bol Pavol korunovaný smrťou Jána Krstiteľa – štátím hlavy.“ Toto je štandardný názor cirkevných Otcov: autoritu Ríma zaručuje jej dvojitý apoštolský pôvod od dvoch najslávnejších apoštolov.

Toto je výrazne lepší argument ako vyššie citované historické argumenty a Otcovia ho zvyčajne používajú s odkazom na to, že toto ustanovenie je z vôle Božej. Ale opäť, ak vyškrtáme akúkoľvek zmienku o Božom rozhodnutí, zostáva otázka prečo? Pretože Peter na konci žil a zomrel v Ríme? Istý patriarcha z Aniochie raz povedal, že keby Peter neodišiel do Ríma a zostal v Antiochii, kde nejaký čas žil, bol by pápežom práve teraz on. Tiež vnímal Petrovo usadenie sa v Ríme ako akúsi dejinnú náhodu v tom zmysle, že ak by sa Peter rozhodol zostať v Antiochii, biskupi Antiochie by boli pápežmi; a keby Peter odišiel do Anglicka, potom by boli pápežmi arcibiskupi z Canterbury.

Sv. Peter a Pavol

zdroj: World History Encyclopedia

Ale pobyt pápežov v Ríme nie je historickou náhodou, ani výsledok politických pomerov v neskoršej Rímskej ríši, ani jednotlivých misijných ciest konkrétnych apoštolov.

S istotou vieme, že primát bolo pripútaný k Petrovi ako osobe a odovzdaný tým, ktorí zdedili jeho úrad. Úrad zostal v Ríme, ale existoval nejaký teologický dôvod, prečo mal byť práve Rím sídlom hlavy Cirkvi? Pápež sv. Pius X. hovorí, že musíme veriť, že to bolo z Božej prozreteľnosti, a nie kvôli historickým okolnostiam. Preto musí existovať teologický dôvod.

Je zaujímavé, že tí, ktorí sú proti primátu Ríma, vždy tvrdili, že Rím si prvenstvo udržal nie Božím príkazom, ale iba vďaka historicko-politickým okolnostiam. Tak sa Gréci v 4. storočí, už rozvíjajúci schizmatickú mentalitu voči Rímu, pokúsili dosiahnuť, aby bol Konštantínopol vyhlásený za rovnocennú autoritu s Rímskou stolicou. Keď to neprešlo, uspokojili sa s druhým miestom s tým, že:

Konštantínopolský biskup má čestný primát po rímskom biskupovi, pretože Konštantínopol je Nový Rím. (Konštantínopolský koncil 381, kánon 3)

Tento kánon nehovorí nič o tom, prečo má Rím primát, ale dosť dôrazne hovorí, že Konštantínopol je hneď po Ríme kvôli svojej pozícii „Nového Ríma“, tzn. kvôli jeho politickému významu ako cisárskeho hlavného mesta. Gréci vždy pripisovali veľký význam jednote cirkevnej a cisárskej autority, ale takéto politické vysvetlenie, hoci postačovalo na získanie druhej hodnosti pre Konštantínopol, je nedostatočné ako teologické vysvetlenie prvenstva Ríma.

Sv. Peter

zdroj: peakpx.com

Kľúč k tejto otázke sa prekvapivo nenachádza v kánonoch prvých koncilov, ani v spisoch Otcov, ale v starozákonnej knihe Daniel. V Danielovi v kapitole 2,1–45 čítame o sne kráľa Nabuchodonozora, ktorý sníva o veľkom obraze:

Hlava tejto sochy bola z jemného zlata, jej prsia a ramená zo striebra, jej brucho a boky z bronzu, jej stehná zo železa, jej nohy čiastočne zo železa, čiastočne z hliny. Takto si sa díval, až sa bez zásahu rúk odlúpil kameň, zasiahol sochu do železných a hlinených nôh a rozdrúzgali ich. Nato sa odrazu rozdrúzgali železo, hlina, bronz, striebro i zlato a boli ako pleva z letnej holohumnice, uchytli ich vietor a nenašlo sa po nich stopy. Kameň však, ktorý zasiahol sochu stal sa veľkým vrchom a zaplnil celú zem. (Dan 2,32–35)

Daniel pokračuje vo veršoch 36–45 a hovorí Nabuchodonozorovi, že štyri kovy predstavujú štyri prichádzajúce kráľovstvá. Neskôr, v Danielovi 7–8, Daniel opäť vidí víziu štyroch kráľovstiev, tentoraz reprezentovaných ako štyri zvieratá: lev s orlímí krídlami, medveď s tromi rebrami v tlame, leopard so štyrmi krídlami a potom štvrtá šelma, hrozná a silná so železnými zubami (porov. 7,2–7). Tieto obrazy predstavujú štyri kráľovstvá, ktoré budú mať moc na zemi až do príchodu Mesiáša: Babylon, Perzia, Grécko a nakoniec Rím. Sen o Nabuchodonozorovi, Danielovo videnie a štyri kráľovstvá by sme mohli dať do súladu takto:

Zlato ——— Okrídlený lev ——— Babylon

Striebro ——— Veľký medveď ——— Perzia

Bronz ——— Okrídlený leopard ——— Grécko

Železo/hlina ——— Strašná beštia ——— Rím

Daniel hovorí o štvrtej šelme, Ríme: *Potom som videl v nočných videniach štvrté zviera, hrozné, strašné a nadmieru mocné; malo veľké železné zuby, žralo a drúzgalo, ostatok však pošliapalo nohami. Bolo rozdielne od všetkých prvších zvierat a malo desať rohov. (Dan 7,7).* Vskutku, toto zviera muselo byť iné, pretože to bolo toto kráľovstvo, nie ostatné tri, ktoré bolo zasiahnuté veľkým kameňom v kapitole 2,35. Nie, zlatá hlava (Babylon), ani strieborná hrud' (Perzia), ani bronzové brucho (Grécko) neboli zasiahnuté, ale nohy a chodidlá zo železa. Kráľovstvo reprezentované železom je odviata a na jeho mieste sa upevňuje skala – kameň „odlúpnutý bez zásahu rúk“ a rastie, až kým nezaplní celú zem. Daniel hovorí kráľovi, že tento kameň je iné kráľovstvo, ale úplne iného druhu: také, ktoré založil Boh:

V dňoch týchto kráľov vzbudí však Boh nebies kráľovstvo, ktoré sa nikdy nerozpadne a kráľovstvo sa inému ľudu nedostane; rozdrúzga a zruší všetky tie kráľovstvá, ono však bude trvať naveky. Tak, ako si videl, že sa z vrchu bez zásahu rúk odlúpil kameň a rozdrúzgal železo, kov, hlinu, striebro a zlato. – Veľký Boh dal vedieť kráľovi, čo bude za týmto. Sen je pravdivý a jeho výklad spoľahlivý. (porov. 2,44–45)

Kameň teda predstavuje nové kráľovstvo, ktoré nahrádza staré, a toto nové kráľovstvo postavil a založil Boh a bude trvať naveky. A kde dopadne? Kde sa toto kráľovstvo dotýka zeme, aby začalo svoju expanziu? Pri nohách zo železa alebo, v meste Rím. Božie kráľovstvo zároveň ničí a nahrádza moc Ríma.

Istá štúdia o dejinách týchto štyroch kráľovstiev nám ukazuje, že každé z nich, ktoré Daniel spomenul, začalo prenasledovaním Božieho ľudu, no nakoniec prešlo určitým druhom obrátenia a skončilo presadzovaním Božieho plánu. Rím je toho vrcholom.

Babylon

Babylončania spočiatku prenasledovali židovských utečencov za to, že odmietli uctievať babylonských bohov; ale po zázrakoch, ktoré vykonal Daniel a po vyslobodení Sidracha, Misacha a Abednega, Nabuchodonozor vydáva toto nariadenie: *Naozaj, váš Boh je Bohom bohov a Pánom kráľov... Preto vydávam nariadenie, že ak sa ktokoľvek z ktoréhokoľvek národa, kmeňa alebo nárečia prehreší proti Bohu Sidracha, Misacha a Abdenaga, nech ho roztrhajú na kusy a jeho dom nech obrátia na hnojisko, lebo niet iného Boha, ktorý by takto vedel zachraňovať*“ (Dan 2,47; 3,69). Najprv prenasledoval Izrael, teraz ich podporuje tým, že trestá každého, kto by zaprel ich Boha.

Perzia

Peržania sa pokúšali zničiť Boží ľud tak prefikanosťou Hámána, ako aj sprisahaním, ktoré proti Danielovi zosnovali radcovia Dareia. Ale po Danielovom vyslobodení Dareios nariaďuje: *Odo mňa vychádza rozkaz: Nech sa po celom vladárstve môjho kráľovstva trasú a boja pred Danielovým Bohom, lebo je to Boh živý a trvá naveky, jeho kráľovstvo nezahynie, jeho vladárstvo trvá do konca.* (Dan 6,27)

Po tom, čo Ester odhalila Hámánovu zradu, kráľ Xerxes/Ahasver vydáva nasledujúci dekrét: *No my sme nenašli na Židoch, ktorých najnešľachetnejší človek medzi smrteľníkmi určil na smrť, vôbec nijakú vinu, ale naopak (zistili sme), že sa držia spravodlivých zákonov a že sú synmi najvyššieho a najväčšieho, vždy živého Boha, ktorého dobrotivosť odovzdala našim otcom i nám kráľovstvo, ktoré až podnes ochraňuje... Každá krajina a mesto, ktoré by sa nechcelo zúčastniť na tejto sviatočnej oslave, nech zahynú mečom a ohňom a nech sú tak vyhubené, aby sa nielen ľuďom, ale aj zverom stali neprístupnými naveky na výstrahu pred opovrhovaním a neposlušnosťou.*“ (Est 16,15–16, 24)

Okrem toho je to perzský kráľ Kýros, ktorý vydal príkaz na prestavbu Chrámu (2Kr 36,22–23, Ezr 1,2–4). Tento Kýros tak horlivo presadzoval záujmy Židov, že Boh nazýva tohto pohana svojím „pomazaným“ (porov. Iz 45,1). Na všetkých týchto príkladoch môžeme vidieť, že hoci Peržania začali prenasledovaním Božieho ľudu, nakoniec ho veľmi povýšili, dokonca až do bodu prestavby Chrámu z prostriedkov z kráľovskej pokladnice.

Grécko - Macedónsko

Boh obrátil aj srdcia gréckych kráľov k Židom (aspoň do čias Antiocha). Josephus píše v Židovských starožitnostiach, 11.8.3–5:

Keď (Alexander Veľký) získal Sidón, obliehal Týros a poslal list židovskému veľkňazovi, aby mu poslal nejaké pomocné sily a zásobil jeho armádu proviantom..., ale veľkňaz odpovedal poslom, že zložil prísahu Dareiovi (perzskému kráľovi), že proti nemu nebude dvíhať zbraň, a povedal, že to neporuší, kým bude Dareios v krajine živých. Keď Alexander počul túto odpoveď, veľmi sa nahneval; a hoci sa rozhodol neopustiť Týros, ktorý bol práve zrelý na dobytie, hneď ako ho získal, pohrozil, že podnikne výpravu proti židovskému veľkňazovi a prostredníctvom neho dá lekciu všetkým ľuďom, aby vedeli komu musia plniť svoje prísahy.

Alexander... sa ponáhlal do Jeruzalema; a veľkňaz Jaddua, keď to počul, bol v strachu a v hrôze, pretože nevedel, ako sa stretnúť s Macedónskym, pretože kráľovi sa nepáčila jeho predošlá neposlušnosť.

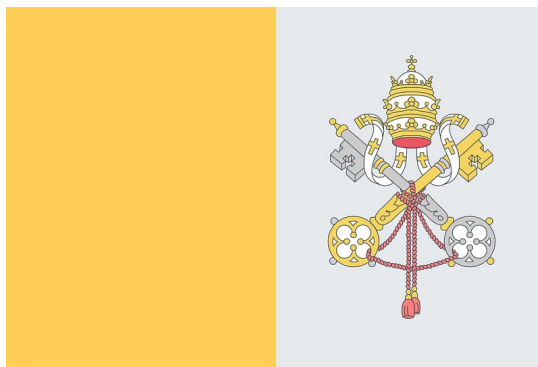
A keď (Jaddua) pochopil, že (Alexander) nie je ďaleko od mesta, vyšiel von z mesta v sprievode s kňazmi a množstvom obyvateľov. Procesia bola úctyhodná a jej spôsob odlišný od iných národov... (ale) Alexander, keď z diaľky videl zástup v bielych šatách, zatiaľ čo kňazi stáli oblečení do jemného plátna a veľkňaz v purpurovom a šarlátovom rúchu, s mitrou na hlave so zlatým štítkom, na ktorom bolo vyryté meno Božie. Na to pristúpil sám Alexander, klaňal sa tomu menu a najprv pozdravil veľkňaza. Židia tiež jedným hlasom pozdravili Alexandra a obstúpili ho: sýrski králi a ostatní boli prekvapení tým, čo Alexander urobil, a mysleli si, že sa pomiatol.

Len Parmenión prišiel k nemu a spýtal sa ho, ako sa stalo, že kým všetci ostatní zbožňujú Alexandra, on uctieva veľkňaza Židov? Odpovedal mu: „Neklaňal som sa jemu, ale tomu Bohu, ktorý ho poctil veľkňazským úradom, lebo práve túto osobu som videl vo sne v takomto habite, keď som bol v Dios v Macedónsku..., a keďže som doposiaľ nestretol nikoho v takom rúchu, a teraz v ňom vidím túto osobu, verím, že túto armádu zverím pod božské vedenie... a že všetko dobre skončí podľa plánu, ktorý mám. ... A keď vystúpil do chrámu, obetoval Bohu obeť podľa pokynov veľkňaza.

Na druhý deň si (Alexander) zavolať (kňazov) a vyzval ich, aby predniesli, čo pre nich môže urobiť: načo si veľkňaz želal, aby sa mohli tešiť zo zákonov svojich predkov a aby v siedmom roku neplatili žiadnu daň. Splnil všetko, čo chceli...

Tento príbeh dokladá, že Alexander chcel zničiť Jeruzalem a potrestať veľkňaza, no vďaka Božiemu zásahu nakoniec uznáva pravého Boha a podporuje jeho ľud svojimi kráľovskými nariadeniami.

Rovnaký scenár sme videli v troch zo štyroch kráľovstiev, ktorých svedkom bol Daniel. Ale pri štvrtom, ktoré bolo „odlišné“ od ostatných troch kráľovstiev, Boh slúbil, že ho rozbije kameňom a nahradí ho horou, ktorá naplní celú zem.

Zdroj: Rawpixel

Rím

Rímsky príbeh je všetkým známy. Ako sa za vlády tejto štvrtej šelmy narodil Boží Syn, ako Rimania prenasledovali Cirkev horšie ako ktorákolvek z ostatných troch šeliem, pretože táto šelma neprenasledovala nasledovníkov Starej zmluvy, ale veriacich Novej, čo bolo ešte horšie, keďže dobro, ktoré chceli zahubiť, bolo väčšie. Ale vďaka vytrvalosti mučeníkov a zázrakom, ktoré vykonal Boh, sa táto šelma pomaly obrátila, keď Petrova skala rozdrúzgala hlinené rímske nohy a začala rásť. Čoskoro bolo staré kráľovstvo nahradené a tá istá cisárska autorita, ktorá kedysi vydávala edikty proti kresťanom, teraz vyhlásila:

Našou túžbou je, aby všetky rôzne národy, ktoré podliehajú našej zhovievavosti a umiernenosti, pokračovali vo vyznávaní toho náboženstva, ktoré kedysi odovzdal Rimanom božský apoštol Peter, tak ako ho zachovala verná tradícia..., ale čo sa týka iných, keďže podľa nášho úsudku sú to blázniví šialenci, nariaďujeme, aby boli označení potupným menom heretikov a neodvažovali sa dať svojim kláštorom mená cirkví. V prvom rade budú trpieť trestom Božieho odsúdenia a v druhom rade trestom, ktorý naša autorita v súlade s vôľou neba rozhodne uvaliť. (Dekrét Theodosia I., 380)

Toto je opakovanie toho, čo sa stalo Nabuchodonozorovi, Dareiovi, Xerxesovi, Kýrovi a Alexandrovi, len teraz to bolo iné, pretože teraz obrátené kráľovstvo promulgovalo nielen tieň Starého zákona, ale aj slávne svetlo Nového, ktoré nikdy nezhasne. Babylon, Perzia, Grécko a Starý Rím pominuli, ale Rímska cirkev, založená Bohom na apoštolovi Petrovi, sa stala tým kameňom, ktorý sa stal veľkým vrchom, ktorý naplnil celú zem, o čom hovoril prorok Izaiáš: *Na konci dní bude upevnený vrch Pánovho domu na temene hôr a vyčnievať bude nad pahorky; i budú sa naň hrnúť všetky národy. Prídu mnohé kmene a povedia: „Podme, vystúpme na vrch Pánov, do domu Božieho. Jakuba, aby nás poučoval o svojich cestách a aby sme kráčali po jeho chodníkoch. Lebo zo Siona vyjde slovo Pánovo“* (Iz 2,1–3). Toto kráľovstvo nikdy nepominie.

Z uvedeného môžeme vidieť, že to nebolo náhodou, že hlava Cirkvi skončila v Ríme. Bolo to súčasťou dlhého a božsky ustanoveného plánu, ktorý sa začal viditeľne realizovať u Nabuchodonozora a Daniela. Všetko to bolo súčasťou veľkého Božieho plánu, ako využiť národy zeme na šírenie Jeho posolstva a ohlasovanie Jeho slávy.

Text je čiastočne prevzatý od anonymného autora, upravený a doplnený.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/preco-prave-rimska-cirkev/>